

TÄMÄ LEIPÄ ON MINUN

Robert LeFevre

Meidän tulee palata Adam Smithiin.

Tämä suuri taloustieteilijä ja modernin vapaiden markkinoiden teorian isä esitteli virheen, joka on jahdannut meitä siitä lähtien.

Smithin ”työnarvoteoria” oli virheellinen. David Ricardo kuitenkin hyväksyi sen ja täsmensi sitä. Ricardon täydennyksillä työnarvoteoriaa jatkokehitti edelleen Karl Marx. Näin meillä on sosialistinen taloudellisen arvon teoria seurauksena kaksin verroin koostetusta virheestä. Tästä virheestä on tullut moraalinen tukipiste, johon poliittisen sosialistin vipuvarsi nojaa.

Se, mitä Smith tavoitteli ja johon useimmat individualistit yhtyisivät, oli moraalinen varmuus, että työntekijä on oikeutettu oman työnsä täyteen tulokseen. Aikaisemmin tässä esseessä tämä on tosiaankin mainittu jokaisen ihmisolennon perusoikeudeksi.

Kaiken ansaitun saaminen

Marxin ”lisäarvoteoria” on johdettu Smithin ja Ricardon ”työnarvoteoriasta”. Lyhyesti teoria voidaan selittää seuraavasti: On ilmeistä, että luonnonvarat eivät valmista itseään ihmisen käyttöön. Resursseihin joudutaan soveltamaan ihmisenergiaa ja työkaluja, ennen kuin ne voidaan muuntaa käyttökelpoiseen muotoon ja kuljettaa paikkoihin, joissa niille on kysyntää.

Luonnonvaroille ei makseta rahaa. Työkaluille ei myöskään makseta rahaa. Saattaa olla tarpeellista maksaa henkilölle, joka omistaa resurssit tai työkalut. Mutta olennaista on, että kaikki raha siirtyy yhdeltä ihmiseltä toiselle. Ja siirtyminen on jokaisessa tapauksessa suhteessa ihmisenergian suorittamaan työmäärään.

Siten rakentamista varten ei osteta tukkeja tai lautoja; sen sijaan ostetaan työmäärä, joka on mennyt puiden kaatamiseen ja lautojen työstämiseen. Mikä on tukkien arvo niiden ollessa vielä puussa? Perustavanlaatuisesti ne ovat sen arvoisia kuin niiden muuntaminen maksaa. Ja tässä on Marx: Jos ostohintaan sisällytetään enemmän kuin peruskustannus työstä, ilmenee voiton tai ”lisäarvon” elementti. Jos metsurille täytyy

maksaa viisi dollaria puun kaatamisesta, karsimisesta, sen sahaamisesta sopivaan paksuuteen ja pituuteen ja lopuksi sen toimittamisesta, puu on viiden dollarin arvoinen – ei enempää, ei vähempää.

Pintapuolisesti tämä vaikuttaa järkevältä – järkevältä, tarkoittaen, että jos tämä olisi maailma, jossa käsityökalut olisivat kaikki mitä koskaan voitaisiin työllistää, maata ei voitaisi koskaan yksityisesti omistaa ja tarpeemme olisivat niin yksinkertaisia kuin hirsitalot. Olemme kaukana tällaisesta maailmasta. Tällainen maailma on vastakkainen ihmisen perusoikeuksien luonteelle; tällaiselle maailmalle ei ole pyydettyä. ”Työnarvoteoria” on paikkansapitämätön ja siihen perustuva käsite ”lisäarvosta” on yhtäläillä virheellinen.

Se, mitä Smith, Ricardo ja Marx tekivät, ja jälkimmäisten kahden seuraajat jatkavat yhä tekemästä, on sekoittaa kahden tärkeän sanan merkitykset: kustannus ja arvo. Vaikka saattaa pitää paikkansa, että yllä olevassa tapauksessa sahatavaran tuottaminen kyseistä puusta maksaa viisi dollaria, kyseisen puun sahatavaran arvolla ei ole suoraa suhdetta kustannuksien kanssa.

Arvo, kuten Eugen Ritter von Böhm-Bawerk, Ludwig von Mises ja muut osoittavat, on väistämättä tulosta subjektiivisesta arviosta. Sahatavara saattaa maksaa viisi dollaria, mutta ostajan kiinnostuksen voimakkuus sitä kohtaan määrittää onko se hänelle yhden vai 20 dollarin arvoinen. Jos se on hänelle ainoastaan yhden dollarin arvoinen, hän ei osta sitä, jos se on hinnoiteltu tuon summan ylitse, huolimatta siihen käytetyistä kustannuksista. Vastaavasti, jos ostaja maksaisi tyytyväisesti siitä niinkin paljon kuin 20 dollaria, hän pitäisi sitä edullisena, jos se on hinnoiteltu kymmeneksi dollariksi, vaikka kustannus sen tuottamiseksi oli viisi dollaria ja toinen viisi dollaria edustaa voittoa tuottajalle.

Lyhyesti, ostaja ei ota huomioon muiden kustannuksia tai voittoja. Hän huolehtii arvosta, joka liittyy hänen omaan haluunsa ja kykyynsä maksaa. Juuri tällä alueella Smith ja kumppanit menivät metsään. He vetivät johtopäätöksen, että kustannus ja arvo ovat yksi ja sama asia.

Kahdenlaisia piiraita

Havainnollinen esimerkki saattaa tarjota parhaan todistuksen. Tämä kuvaus on alkujaan *Foundation of Economic Educationin* Leonard E. Readin. Oletetaan, että A:lla on leipomo. Hän palkkaa joukon työntekijöitä, ostaa parhaat raaka-aineet ja tuottaa kaupungin parhaat piiraat. Hänen kustannukset, sisältäen koron hänen lainaamastaan rahasta, vuokran käyttämästään maasta ja kaikki muut mukaan liittyvät tekijät otettuna huomioon, mahdollistaa hänelle tuottaa ja toimittaa näitä täytettyjä piiraita 40 sentillä. Hän pyytää 50 senttiä.

Marx vaatisi, että hänen täytyisi myydä hinnalla, jossa korko ei ole mukana. Mutta hän voi maksaa itselleen palkan vaivoistaan. Vastoin yleistä uskomusta Marx teoksessaan ”Pääoma” tunnistaa johtajallisen työn oikeutuksen ja toivoo sen tulevan maksetuksi vähäisissä määrin. Marx ei tunnista voittoa oikeutettuna osana taloudellista sykliä.

Joten yllä olevassa tapauksessa hän katsoisi, että henkilön, joka on ottanut riskin, lainannut rahat, kantaa vastuun, johtaa yritystä ja omistaa työvälit, tulisi saada pelkkä palkka eikä muuta. Palaamme tähän ajatukseen kohta. Keskitytään nyt 50 sentin piirakkaan. Tällä hinnalla omistaja ja johtaja voi maksaa itselleen palkan ja lisäksi kerätä voittoa, jos liiketoiminta kukoistaa.

Oletetaan nyt B. Hänellä on myös leipomo. Hän palkkaa saman määrän työntekijöitä kuin A, ostaa parhaat raaka-aineet ja tuottaa parhaat mutapiiraat kaupungissa. Hänen kustannuksensa, lainaamansa rahan korot, käyttämänsä maan vuokra ja kaikki muut asiaan liittyvät kustannukset mahdollistavat hänelle valmistaa ja toimittaa näitä piiraita tismalleen samalla hinnalla kuin hänen kilpailijansa A. Riippumatta siitä vaatiiko B voittoa vai ei tosiasia on, että on lähes mahdotonta kuvitella toimivaa liiketoimintaa mutapiiraille.

Mutta jos Smith, Ricardo ja Marx ovat oikeassa, silloin A:n tehtaan tuote, jonka tuottaminen maksaa 40 senttiä, tulee arvostaa tarkalleen samaksi B:n tehtaan tuotteen arvon kanssa, koska tämän tuotteen valmistaminen maksaa myös 40 senttiä. Jos kustannukset määrittävät arvon, muta- ja täytetyt piiraat ovat arvoltaan yhtäläiset, jos niiden tuottamiseen käytetty summa on yhtäläinen.

Tämä on varmasti naurettavaa. Mutta tämä on työnarvoteoria, eli: Kustannus ihmisenergian käytöstä minkä tahansa hyödykkeen tuotannossa on hyödykkeen arvo.

Tarvitsee vain kuvitella tämän kaltainen tilanne: Joku yritteliäs nero keksii tavan valmistaa huvipurren suulakepuristusprosessilla, joka tiputtaa kustannuksen purresta niin pieneksi, että sellaisen voi ostaa suuremmissa erissä 100 taalalla kappaleelta. Toinen yksilö löytää tavan valmistaa lumesta ja jäästä taidokkaita igluja varusteltuina ilmastoinnin kanssa, jotka maksavat 1000 taalaa kappale kaiken sen rakentamisessa vaatiman käsityön takia. Marxilaisessa katalogissa iglu olisi kymmenen kertaa arvokkaampi kuin huvipursi, huolimatta tosiasiaista, että ihmiset haluaisivat ostaa pursia ja igluille ei käytännössä ole ottajia.

Mutta marxilaisessa tai fabianilaisessa sosialismissa molemmat toimialat olisivat valtion omistuksessa ja pyörittämiä; veronmaksaja kattaisi molempien kustannukset ja siten jokainen henkilö avustaisi iglujen maksamisessa, joita harvat, jos kukaan, haluavat.

On käsittämätöntä, että rationaaliset ihmiset pystyisivät ylistämään tällaista tyhmyyttä, mutta sosialistisen harhakäsityksen tulokset on peitetty heiltä niin nerokkaasti ja he ovat niin läpikotoisesti kyllästettyjä tasa-arvon Graalin maljalla, että he sulkevat silmänsä tietyiltä lopputuloksilta ja tukevat oppia sokeasti.

Kysymys voitoista

Tarkastellaan nyt lähemmin ”lisäarvon” käsitettä, kun ”työnarvoteorian” on saatu paljastettua siksi, mikä se on. Se, mitä Marx ja muut sosialistit näkivät mielissään, oli kaikkien voittojen, koron ja vuokrien hävittäminen. Meidän tulee välittömästi tarkastella yritystoiminnan luonnetta selvittääksemme, josko yritystoimintaa on mahdollista olla olemassa ilman niin kutsuttua lisäarvon elementtiä tai voittoa.

Tässä sosialistit tuovat oman panoksensa tappioonsa. Sillä käytännössä ilman poikkeusta sosialisti tahtoo nähdä kaikkien tuotantokustannusten tulla maksetuiksi. Mihin hän pyrkii, hänen mukaansa, ei ole kenenkään ihmisolennon huijaamiseen, vaan paremminkin huijaamisen poistamiseen. Hän haluaa työntekijälle maksetuksi

arvonsa mukaisesti eikä senttiäkään vähemmän.

Hyvä niin, mitkä ovat kustannuksia yritystoiminnasta? Jälleen kerran olemme kiitollisuudenvelassa *American Economic Foundationille*. On olemassa vain viisi kustannuserää. Valitaan mikä liiketoiminta tahansa, viisi kustannuserää kattavat kaikki toimintaan liittyvät kustannukset. Nämä viisi kustannuserää ovat:

1. Hyödykkeet ja palvelut muilta

Sosialistilla ei ole mitään vastaväitteitä näitä kustannuksia kohtaan. Hän odottaa korvattavan hyödykkeitä ja palveluita toimittaneelle. Hän haluaa vain varmistaa, että voitot on poistettu. Mutta hänellä ei ole mitään vastaväitteitä hyödykkeitä tai palveluita tilaamaansa henkilöä kohtaan. Sosialisti itse asiassa vaatii, että nämä maksetaan.

2. Ihmisenergia

Tässä asiassa sosialisti loistaa tyylikkäästi. Tästä on juuri kyse, hän tuo esiin. Hän haluaa, että ihmisenergiasta maksetaan sen täysi kustannusarvo. Joten hänellä ei ole vastaväitteitä kohtaan kaksi.

3. Verot

Jälleen kerran tähän kohtaan ei löydy vastaväitteitä pesunkestävältä varallisuuden jakajalta. Koska hän on todennäköisesti hyvin vihkiytynyt tosiasiaan, että sosialistinen liike pyrkii siirtämään kaikki hyödykkeet ja kaiken varallisuuden yksityisistä käsistä valtion haltuun, sosialisti tukee vahvasti veroja, jopa korkeita veroja, joita muut joutuvat maksamaan.

4. Työvälineiden ylläpito

Tämä kohta aiheuttaa sosialistille hienoista näkemyksen uudelleenarviota. Mutta jos tosiasiat esittää huolella, kollektivistin pystyy yleensä saamaan vakuuttuneeksi, että laitteet todellakin kuluvat ja ne täytyy korvata uusilla. Lisäksi laitteita voidaan parantaa ja tällaiset parannukset tai korjaukset maksavat rahaa.

Tarkan harkinnan jälkeen sosialisti myöntyy, tosin harmissaan, sillä hän harvoin ajattelee sellaisia arkipäiväisiä asioita kuten korjauksia, tutkimusta ja ylläpitoa, jotka

ovat olennaisia kohdalle neljä. Jos työkaluja ei korvata, ne rikkoutuvat tai kuluvat puhki ja työtä ei voida jatkaa. Ei ole olemassa työtä, joka ei vaadi jonkinasteista työkalujen käyttöä, aina teräsmiehestä valtavan sulattonsa kanssa ovelta ovelle harjakauppiaaseen asti.

5. Työvälineiden käyttö

Jälleen muistutamme sosialistia siitä, etteivät työvälineet kasva puissa tai työnny esiin Homo sapiensin ranteesta. Työvälineet tulee valmistaa. Niistä täytyy myös maksaa. Ja jostain täytyy löytyä rahat tuotantovälineisiin.

Jos pystyt välittämään ajatuksen työvälineiden käytöstä maksamisesta yhtä lailla hyödykkeiden ja palveluiden ostamisen kanssa, sosialisti on lyöty. Tämä on kaikkein vaikein kohta saada selvitettyksi. Mutta ei-sosialistit näkevät lopulta, että työvälineet omistava henkilö ei salli muiden käyttää niitä, ellei hänelle makseta siitä. Miksi hänen tulisi? Miksi kenenkään tulisi jakaa mitä hänellä on jonkun toisen kanssa, ellei hän saa jotain vastineeksi?

Joten työvälineiden omistaja haluaa tulla maksetuksi hyödykkeistään ja palveluistaan samoin kuin kauppias haluaa tulla maksetuksi tavaroistaan ja työntekijä työstään. Jos et maksa hyödykkeistä, et ole oikeutettu niihin. Jos et maksa työstä, et ole oikeutettu siihen. Jos et maksa työvälineiden käytöstä, et ole oikeutettu käyttämään niitä.

Jos tähän myönnyttään, olemme käsitelleet voiton. Voitto on maksu työvälineen omistajalle sen käytöstä. Työvälineen omistaja voi olla kuka tahansa. Työvälineitä voivat omistaa yksilöt, kumppanuudet tai yhtiöt. Jälkimmäisessä tapauksessa ja erityisesti, kun vaaditaan suuria ja kalliita työvälineitä, osakkeenomistajat ovat todellisia omistajia. Mutta käyttävät omistajat työvälineitä itse tai sallivat muiden käyttää niitä, maksu tästä käytöstä on olennaista ja kunniallista.

Emme ole missään nimessä läpikäyneet aihetta. Mutta jos tähän viiteen tuotannon kuluerään käytetään vähän aikaa, on helppo osoittaa, että ei ole olemassa mitään ”lisäarvoa” ja että ”työnarvoteoria” on liiallinen yksinkertaistus.

Alkuperäinen artikkeli: [This Bread Is Mine](#)